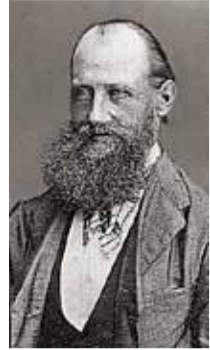

TAISTELEVAT METSOT

MAAMME TAULUT / OSA 1

MAAMME TAULUT ON ATENEUMIN TAIDEMUSEON JA HELSINGIN SANOMIEN YHDESSÄ TUOTTAMA ILMOITUSSARJA SUOMEN TAITEEN IKONEISTA JA TARINOISTA NIIDEN TAKANA.

FERDINAND VON WRIGHT 1822–1906

Ferdinand von Wright oli nuorin ja tuotteliaim kolmesta taiteilijaveljeksestä. Veljiensä Magnuksen ja Wilhelmin tavoin hän maalasi pikkutarkalla biedermeier-tyylillä eläin- ja maisema-aiheita.

HAMINALAHTI, LINTUMAALAREIDEN KYLÄ. KUVA: SUOMEN KULTTUURISTORAILINEN MUSEO

KAKSI KUKKOA JA AKKA, AUTEREINEN SUOMALAINEN METSÄAUKEA JA KULTAISEN LEIKKAUKSEEN PERUSTUVA SOMMITTELU. NÄISTÄ ELEMENTEISTÄ SYNTYY YKSI SUOMEN RAKASTETUIMMISTA MAALAUKSISTA. MITÄ FERDINAND VON WRIGHT HALUAA MEILLE KERTOA? MITÄ MAALAUKSEEN KÄTKETYY?

HAMINALAHTI, LINTUMAALAREIDEN KYLÄ

Ferdinand von Wright syntyi 19.3.1822 perheensä viidennenätoista lapsena. Haminalahden kartano, Kuopion lähellä, jossa suurperhe asui, oli varsin vaatimaton, keittiössään pelkkä maalattia. Koska toimeentulo saatiin lähinnä luonnosta, veljeksistä tuli taitavia metsästäjiä. Heissä yhdistyivät käden taidot ja silmän tarkkuus. Isän ampumat linnut olivat poikien piirustusten malleina.

WILHELM VON WRIGHT, FERDINAND VON WRIGHTIN VELJE. KUVA: SUOMEN KULTTUURISTORAILINEN MUSEO

MITÄ POIKAMIES TIETÄÄ NAISISTA?

Kuvan naaraslintu ei ole draamassa läsnä, vaan tuijottelee puiden latvoja ja yrittää sulautua taustaan. Eivätkö kukot huomaa, ettei taistelun kohde itse asiassa ole kovinkaan kiinnostunut? Ferdinand oli erakkoluonne ja poikamies, joka maalasi lennokkaita eläintekoisia luonnon elonjäämistästeiluissa, mutta parisuhde saattoi olla hänelle vieraampaa aluetta.

SUOMEN KOPIOIDUIN MAALAUS

Taistelevat metsot on eniten kopioitu suomalainen maalaus, josta löytyy lukemattomia toisintoja. Teos löytyy harrastajien käsintehtyinä kopioina, painokuvajäljennöksinä, kuvakudoksina, julisteina, ristipistotöinä, t-paitoina, hiirimatoina, palapeleinä, verkkoonimaatioina.

YHDELLÄ KERTAA, ALLA PRIMA

Ferdinand toi Suomeen 'alla prima'-tekniikan. Periaatteena oli maalata pieni kappale taulusta kerralla valmiiksi ja siirtyä sitten toiseen kohtaan. Etuna oli, että maalari pystyi hallitsemaan työnsä täysin ilman tummenemisen, kellastumisen tai halkeilun vaaraa. Kuvassa yksityiskohta metson silmästä.

KULTAINEN LEIKKAUS

Kultainen leikkaus on sommittelun perussääntöjä. Muodot, joissa leikkaus esiintyy, koetaan esteettisesti miellyttäväksi. Taistelevissa metsöissä Ferdinand von Wright käyttää kultaisen leikkauksen muodostamaa spiraalia sijoittaessaan maalauksen olennaisia elementtejä.

KESKIPISTE

Maalauksen keskipiste sijaitsee lintujen nokkien välissä.

PAKOPISTE

Maalauksen perspektiivin pakopiste on metsän takana horisontissa.

MATEMAATTINEN VAKIO

Kultainen leikkaus on pituusmitan jake siten, että jakamaton kokonaisuus suhtautuu suurempaan osaan niin kuin tämä pienempään. Kaava oli tuttu jo antiikin pythagoralaisille.

IHMISEN MITTAINEN

Kauneusmittana kultaisella leikkauksella on yllättävä vastineensa oman ruumiimme rakenteessa. Kauniina pidettyjen kasvojen suhteet noudattavat kultaista leikkausta. Leikkaus löytyy myös olkavarren, kyynävarren ja käden keskinäisistä suhteista.

FERDINAND VON WRIGHT, TAISTELEVAT METSOT, 1886. TEOS KUULUU ATENEUMIN TAIDEMUSEON KOKOELMIIN.

SUOMEN ENSIMMÄISET BONGARIT

Von Wrightin veljekset olivat suomalaisen lintumaalauksen ja -tutkimuksen uranuurtajat. Vuonna 1837 15-vuotias Ferdinand matkusti Tukholmaan auttamaan Wilhelm-veljeään ornitologisen suurteoksen *Svenska Foglar* (Ruotsin linnut) kuvitustyössä. Vanhin veli Magnus oli aloittanut vihkoina ilmentyneen lintukuvaston v. 1828.

POIKIEN ISÄ OLI ANKARA MAJURI

Veljesten isä, Henrik von Wright, oli ankara mies, jonka mielestä piirustus on turha harrastus. Paljon tärkeämpää oli opetella metsästämistään, viljelemään maata ja rakentamaan taloja. Koska isä ei suostunut hankkimaan piirustusvälineitä, pojat tekivät ensimmäiset värinsä itse.

VERTA, HIILTÄ JA KURAVETTÄ

Lintujen veri, mustikka, mansikka ja vadelma olivat hyviä värinlähteitä. Kuravesi ja kahvi antoivat hyvän ruskean värin, nuotiohiili oli oiva musta. Veljekset olivat osittain itseoppineita.

VELJEKSET OMAA LUOKKAANSA

Lintumaalareina von Wrightin veljekset olivat poikkeuksellisen taitavia. Ei ole liioiteltua väittää, että he ylläpitivät maailmalla paljon tunnetumpien aikalaistensa, J. J. Audubonin ja John Gouldin, rinnalle – ja ylikin.

SUOMALAINEN IDENTITEETTI ON KORVESTA KOTOISIN

Suomalaisuuden perustarinat sijoittuvat samanlaiseen maisemaan kuin metsojen taistelu. Taistelevia metsöitä voidaan pitää avainteksinä suomalaisen luonnonkuvaamisen traditiossa, jota tänään jatkaa mm. luontovalokuvaus. Koskematon luonto on aihe, johon suomalaiset pystyvät samastumaan. Siinä toteutuu suo, kuokka ja unelma omasta tuvasta.

VANHA, SAJRAS JA VÄSYNYT MIES KERÄSI VOIMANSA

1870-luvulla Ferdinandin teoksia pidettiin vanhentuneina. Kriittikistä masentuneen taiteilijan terveys petti ja hän joutui vuoteenomaksi. Hän kuitenkin jatkoi uraansa työstäen lukuisia teoksia sängystä käsin, mm. Taistelevat metsot. Ferdinand von Wright kuoli Haminalahdessa 31.7.1906.

KANSA TAISTELI, MERKITYS MUUTTUI

Maalauksen tulkinnat ovat muuttuneet aikojen saatossa. Teos nähtiin sotien jälkeen itsenäisyyden kuvauksena. Koppelo symboloi suomalaisille kaikkea mistä sodassa taistellaan: vapautta ja itsenäisyyttä. Suomalaiset halusivat kotiinsa juuri tämän maalauksen.

KOHTA OTETAAN MIEHESTÄ MITTAA

Taistelevien metsojen teemoissa on jotain hyvin suomalaista. Kesäyö, nakkikioski ja näyttämöllä kaksi uhoavaa urosta. Verta, hikeä ja kyneleitä. Kohta höyhenet pölyävät. Naisesta on kysymys. Samoja teemoja on hyödyntänyt valokuvataiteilija Jouko Lehtola kuvasarjassaan *Nuoret sankarit* – urbaaneja muotokuvia elämää janoavista nuorista.